Uteserveringar
– en guide för att göra rätt

En guide för dig som vill använda offentlig eller privat mark för att erbjuda servering utomhus i Strömstads kommun.

Här får du veta vad som gäller för att skapa en uteservering som bidrar till en trivsam, funktionell och tillgänglig stad.

STRÖMSTADS KOMMUN

Foto: Kristina Gillerstedt

Uteserveringar – en del av det gemensamma stadsrummet

Uteserveringar är en viktig del av stadslivet. De ska utformas öppna, tillgängliga för alla och passa in i miljön – utan att hindra gående, trafik eller annan verksamhet. Vi delar ansvaret för att göra Strömstad välkomnande – och du som planerar en uteservering har en viktig roll i detta.

Syftet med guiden är att samla lagar och styrande dokument i ett tydligt och lättillgängligt underlag som främjar en välkomnande, framkomlig och funktionell stadskärna där trivsel och tillgänglighet står i fokus.

Varje plats i Strömstad har sina egna förutsättningar, som trottoarbredd, trafikflöde och närliggande verksamheter. Varje uteservering behöver därför bedömas utifrån platsen.

Det är mycket att tänka på för dig som planerar en uteservering. Ta gärna hjälp av checklistan på guidens baksida – och var ute i god tid – vissa ärenden kan ta tid att handlägga. På baksidan finns även kontaktuppgifter för rådgivning och ansökan. Hör gärna av dig om du har frågor!

Var får uteserveringen placeras?

- Ska placeras i anslutning till lokalens fasad och entré
- Får ha samma bredd som lokalen innanför
- Entréer, portar och ledstråk ska vara tillgängliga
- Möbler, skyltar, blomlådor och liknande föremål ska hållas inom godkänd serveringsyta.

Allmän platsmark

Allmän platsmark är mark som enligt detaljplan är till för alla invånare och besökare i staden, som gator, torg och parker. En uteservering på allmän plats behöver passa in i stadsmiljön. Den ska utformas så att den upplevs öppen och inte skärmar av gästerna från det omgivande stadslivet.

Många uteserveringar är samlade längs vissa stråk och platser, där de ska samsas med andra funktioner och verksamheter. Lämpligheten måste därför bedömas för varje enskilt fall utifrån helhetsintryck, upplevelsen av stadsrummet, framkomlighet, samt påverkan på andra funktioner och möjligheten till andra tillfälliga arrangemang på platsen.

Foto: Leo Westlin

Kvartersmark

Kvartersmark är detaljplanelagd mark som inte är allmän. Den kan ha olika användningar, som bostäder, handel eller kontor. Byggmöjligheterna på kvartersmark kan vara mer reglerade. Kvartersmark ägs ofta av en privatperson eller företag. Här krävs godkännande från fastighetsägare för att nyttja marken.

Läs mer om detaljplaner och vad som gäller för din fastighet på stromstad.se/detaljplanering eller skanna QR-koden:

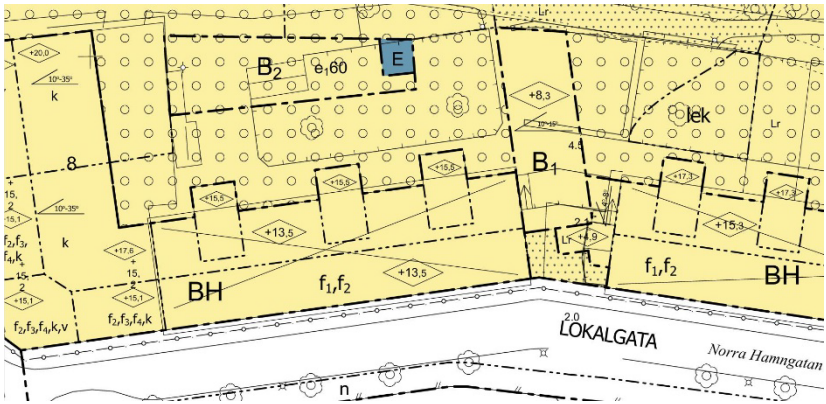

Urklipp ur detaljplanen för Kvarteret Skepparen (P105) med mark reglerad som kvartersmark för bostäder och handel (gult), samt mark för allmän plats där Norra Hamngatan är reglerad som lokalgata (vitt).

Utformning

Uteserveringen är främst en del av gatulivet och i andra hand en del av lokalen innanför. Serveringen bör därför ha en stadsmässig utformning som passar bra ihop med gatan och husfasadens material och färg. Tänk på helheten och anpassa utformningen till gatans, torgets eller kajens förutsättningar.

Foto: Katrin Sjögren

Inramning

Inramningen är den yttre gränsen för uteserveringen, ofta i någon form av staket. Din inramning ska tala om för gäster och allmänheten vilken yta som tillhör uteserveringen, utan att dölja eller isolera för vare sig gästerna eller förbipasserande.

Inramningen får inte skymma sikten vid korsningar och utfarter. Möbler, menyskyltar, blomkrukor och liknande ska stå innanför inramningen.

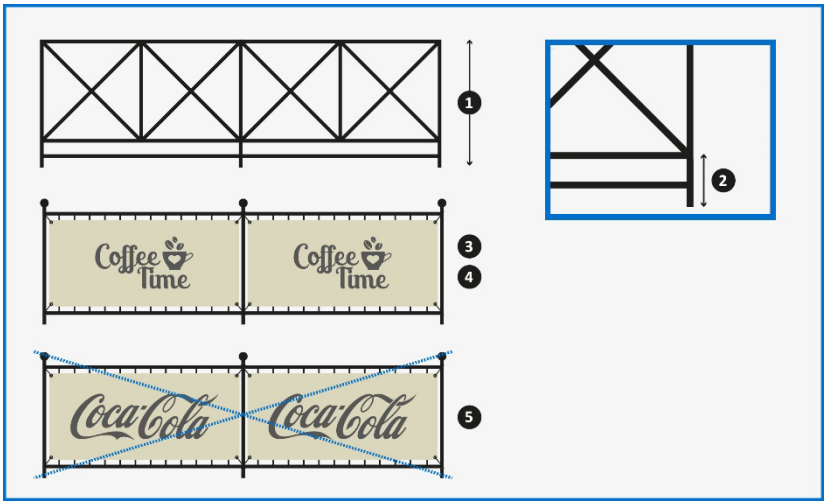

Inramningen får vara högst 1,1 meter hög **(1)** och vara genomsiktlig om den inte ska kräva bygglov. Entrén till uteserveringen ska utformas på ett sådant sätt att personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga kan komma in.

Inramningen ska vara kännbar med käpp för personer med nedsatt syn genom en tvärpost högst 15 cm ovan marken **(2)**.

Det är tillåtet att sätta upp ett vindskydd i staketet om vindskyddet har en färg som passar in i stadsmiljön **(3)**.

Om du vill ha restaurangens namn och logotyp på vindskyddet ska texten, symbolen och/eller bilden vara diskret **(4)**. Annan reklam är inte tillåten **(5)**.

Mark och golv

Uteserveringen ska upplevas som en naturlig del av stadsrummet. Det är därför oftast bäst att använda sig av stadens befintliga markbeläggning – som bohuslänsk granit, betongplattor, asfalt eller grus – som redan är utformad för platsens karaktär.

Uppbyggda trägolv eller andra egna lösningar kan bryta helheten och upplevas som avskilda och privata. Sådana golv bör därför undvikas. Undantag kan göras om marken är ojämn eller lutar kraftigt – förutsatt att kraven på tillgänglighet och framkomlighet uppfylls. Ibland kan det behövas en ramp.

Illustration som visar uteservering med uppbyggt golv i gata med lutning.

Möblering

Möblerna är en viktig del i hur din uteservering upplevs, både vad som är praktiskt och vad din verksamhet vill signalera.

Anpassa möblerna till platsen med både färg, form och material. Undvik möbler i vitt och aluminium eftersom de kan blända, särskilt för den som har en synnedsättning. Tänk på att din uteservering ska vara möblerad på ett sätt som gör det möjligt för personer i rullstol att sitta till bords.

Vid smalare trottoarer kan ett alternativ vara att ha en väggfast bänk med fasta bord som uteservering. Detta ger enklare passagemöjligheter och stolar och bord riskerar inte att flyttas runt på trottoaren och skapa hinder för förbipasserande.

Illustration av väggfast uteservering, Leo Westlin.

Markiser, parasoll och skärmtak

Markis, parasoll och skärmtak är också en viktig del av upplevelsen av din uteservering, som ska upplevas som luftig och lätt att justera efter väderlek och gästernas behov.

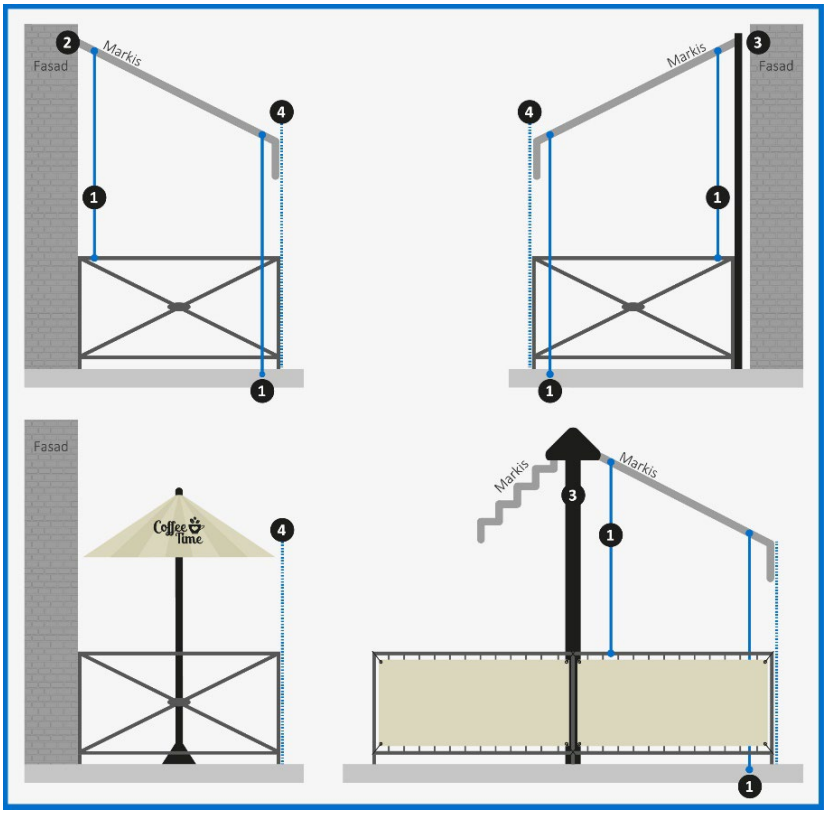

1. Markiser får vindsäkras med stag, vajer eller stödben och fästas i staket, trägolv eller på annat sätt, men ej i marken.
2. Markiser som fästs i fasaden kräver bygglov. Du behöver också godkännande från fastighetsägaren.
3. Uppfällbara, fristående markiser är inte bygglovspliktiga.
4. Markiser/parasoller får inte sticka utanför uteserveringen.

5. Hängrännor till markiser/parasoller kräver inte bygglov.
6. Restaurangens namn eller logotyp får finnas på markis och parasoll, men ska vara diskret. Annan reklam är ej tillåten.
7. Fristående stativ med tak (fast eller infällbart) räknas som byggnad, och som tillbyggnad om det placeras intill fasad. Det kräver bygglov och bedöms utifrån platsens stadsbild och kulturvärde. Dessa lösningar ger ett mer inbyggt intryck och är svårare att placera än markiser och parasoller.

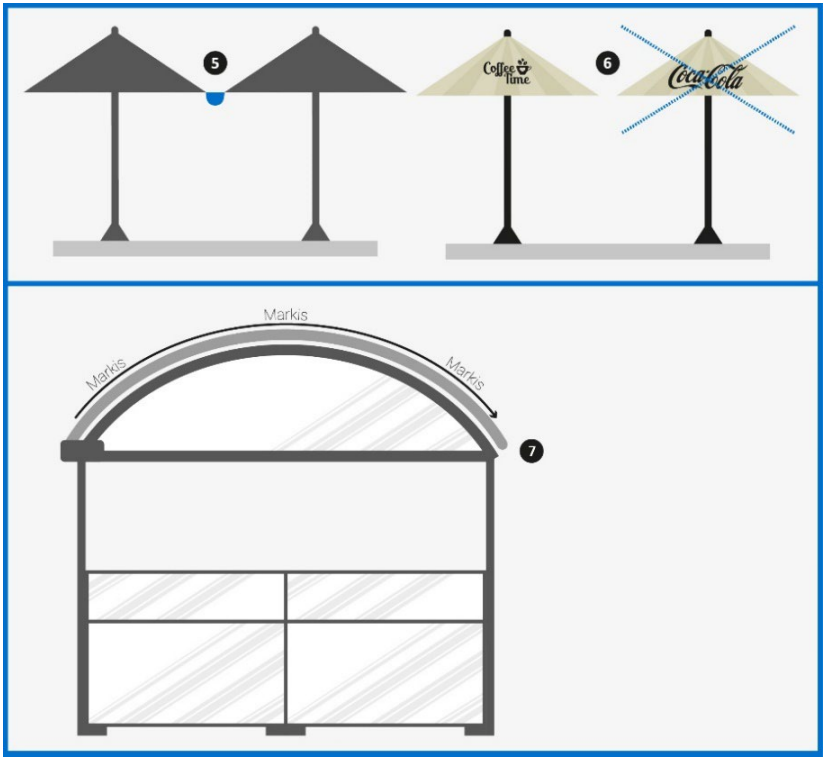

Väderskydd

Med enkla konstruktioner kan uteserveringen väderskyddas, som höj- och sänkbara avgränsningar av glas. När vädret tillåter, eller när serveringen är stängd, ska vindskydden sänkas till max 1,1 meter och markiser/parasoller fällas ihop.

Bar och serveringsdisk

Även barer och serveringsdiskar ska utformas och anpassas till platsen. Om de har tak och väggar krävs bygglov.

Foto: Anton Brusing

En uteservering för alla

Offentliga platser som uteserveringar är till för alla. För att skapa en välkomnande och tillgänglig uteservering ska det vara lätt att komma in på uteserveringen och finnas tillräckligt med plats att röra sig på för personer med nedsatt syn-, rörelse- och/eller orienteringsförmåga. Förutsättningar ska ges att sitta till bords oavsett rörelseförmåga eller hjälpmedel.

Framkomlighet

Det måste vara möjligt att ta sig fram i staden för alla, oavsett rörelse- och orienteringsförmåga, med eller utan rullstol, barnvagn och rullator, samt räddningstjänsten.

Hinderfri passage utanför uteserveringen bör vara minst 1,4 meter bred. På platser med mycket folk kan den hinderfria bredden behöva utökas till 2,6 meter. Exempel på hinder är stolpar, skyltar, cykelställ, kantsten och träd. Den fria bredden mäts från uteserveringen ytterkant till första hindret eller annat föremål som inkräktar på den fria passagen.

De uteserveringar som uppfyller kraven för året-runt-servering ska ha en hinderfri bredd på minst 1,4 meter under vintern.

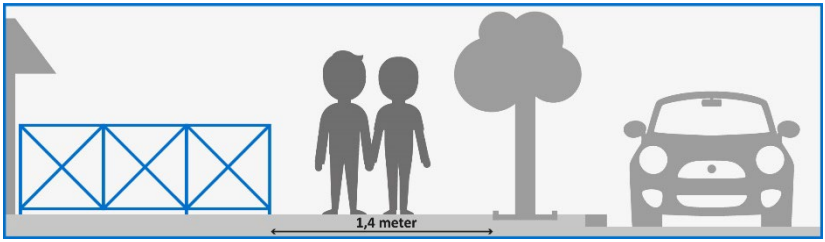

Illustration som visar gångbana med 1,4 meter hinderfri bredd.

Tillgänglighet till uteserveringen

För att skapa en välkomnande och tillgänglig uteservering ska nivåskillnaderna vara så små som möjligt. Utgångspunkten är att den ska ligga i marknivå och att stadens golv används. Om det finns nivåskillnader ska det finnas en ramp. Rampen ska sitta fast, luta max 1:12 (8%) och ligga inom serveringsytan.

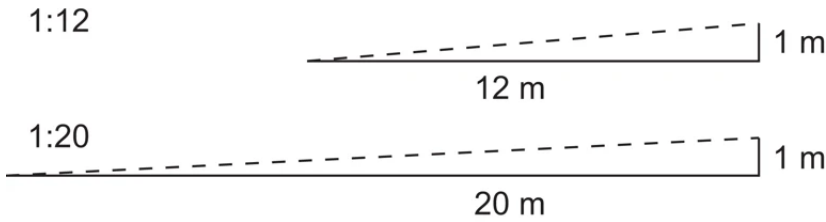

Illustration som visar sambandet mellan rampens lutning och längd.
Illustration: Altefur Development / Boverket

Utgå alltid från platsens och byggnadens förutsättningar när en ramp/trappa behövs, men det finns ett antal grundregler att utgå från. Läs mer om tillgänglighetskrav på Boverkets sida *Guide till enkelt avhjälpa hinder* på boverket.se/enklahinder.

Illustration: Infab / Boverket

Foodtrucks – mobil streetfood

Försäljning från en mobil restaurangvagn kan vara ett bra sätt att testa nya idéer eller komplettera en befintlig verksamhet.

Foodtrucks får ställas upp på anvisade platser vid evenemang. Det erbjuds inga fasta platser i centrum, däremot finns det möjlighet att stå vid långtidsparkeringarna och Lokstallet.

Uppställd foodtruck i samband med evenemang i Stadsparken.

Konsthallen Lokstallet. Foton: Leo Westlin

När behövs bygglov?

Ju större och mer avskärmande uteserveringen är, desto mer påverkar den omgivningen, desto viktigare blir utformning och materialval. En avskärmande byggnation kan kräva bygglov.

Bygglovsfria uteserveringar

En bygglovsfri uteservering har en enkel inramning och är lätt att anpassa eller ta bort vid behov, exempelvis på grund av vädret eller gatuunderhåll. Det kan handla om enklare staket, väderskydd, markiser eller parasoller. En bygglovsfri uteservering kan tillåtas året runt där det är lämpligt.

Även bygglovsfria lösningar måste uppfylla kraven i plan- och bygglagen. Det innebär att utformningen ska vara varsam, tillgänglig och anpassad till platsens karaktär, utan att förvanska kulturvärden eller bryta mot gällande detaljplan.

Bygglovspliktiga uteserveringar

Bygglov krävs om uteserveringen har något av följande:

- Fasta markiser eller tak
- Golv där golvets högsta punkt är högre än 50 cm över mark
- Inramning/staket högre än 1,1 meter
- Väggfasta bänkar

Om bygglov krävs måste du ha ett startbesked innan du bygger och ett slutbesked innan serveringen får börja användas. Bygglov kan sökas för en eller flera säsonger. Du kan dock inte få bygglov året runt för en uteservering på allmän plats.

Markupplåtelse och avtal

Om du inte äger marken själv behöver du teckna att avtal med markägaren. Allmän platsmark i centrala Strömstad ägs i regel av kommunen. Om du fått tillstånd från Polisen för uteservering på offentlig plats i centrala Strömstad behöver du teckna ett markupplåtelseavtal med kommunens tekniska nämnd. I avtalet godkänner du att följa guiden och betala markhyra enligt kommunens taxa.

Du kan på egen bekostnad behöva ta bort uteserveringen tillfälligt vid exempelvis gatuarbeten. Mark upplåts vanligtvis för en säsong i taget, men på platser med begränsad allmän tillgång kan upplåtelser ges för upp till fem år.

Alkohol- och serveringstillstånd

För att få sälja och servera alkohol behöver du tillstånd. För att göra det på din uteservering behöver du ett utökat tillstånd. Ansökan om tillstånd görs via etjanster.stromstad.se.

Det är även viktigt att ha rutiner för hur de som jobbar ska hantera maten så att den inte blir förorenad. Det är till exempel inte tillåtet att laga mat, ha en framdukad salladsbuffé eller förvara glas och tallrikar på din uteservering.

Det kan också krävas tillstånd för offentlig tillställning om du ska ha livemusik eller annan högtalarförstärkt musik på din uteservering.

Polistillstånd

För att ställa ut bord och stolar på offentlig plats behöver du tillstånd från Polisen. Detta gäller även om serveringen ligger precis utanför din restaurang. Tillstånd ges normalt för perioden 1 april till 15 oktober, men du kan även ansöka om andra tider.

Ansökan om uteservering görs hos Polisen, som i sin tur samråder med Strömstads kommuns tekniska nämnd. Ett godkännande från kommunen är en förutsättning för att Polisen ska kunna bevilja ansökan, men Polisen kan även avslå ett ärende som kommunen godkänt.

Så ansöker du

För att underlätta handläggningen bör du skicka in tydliga ritningar och underlag. Ansökan ska innehålla följande:

1. Ifyllt ansökningsformulär eller blankett från Polisen.
2. En ritning i skala 1:100 som visar placeringen av uteserveringen, inklusive trottoar, gata, närliggande byggnader samt fasta föremål när serveringen, som träd, stolpar, cykelställ och soptunnor. Kom ihåg att ange mått.
3. Tydliga skisser, ritningar eller foton på staket, möbler, parasoller, blomlådor och liknande.

Kom ihåg att betala avgiften. Handläggningen startar när avgiften är betald. Mer information finns på polisen.se. Ansök via polisen.se/tjanster-tillstand/tillstand-ansok/offentlig-plats.

Exempelritning

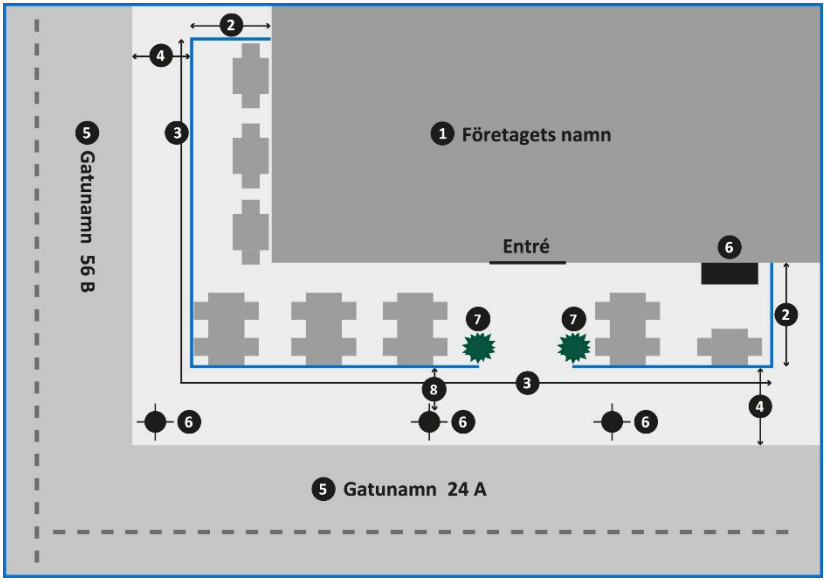

Exempelritning som du kan utgå från för de tillstånd som behövs.

1. Ange företagets namn.
2. Ange hur bred uteserveringen ska vara.
3. Ange hur lång uteserveringen ska vara.
4. Ange hur bred trottoaren är, inklusive kantsten.
5. Ange adressen eller adresserna där uteserveringen ska stå.
6. Ange fasta föremål i närheten, t.ex. träd, stolpar, elskåp.
7. Rita även ut lösa föremål till serveringen, som blomkrukor och gatupratare. Allt ska få plats inom serveringens yta. Tänk också på att gatupratare kräver tillstånd från Polisen.
8. Ange mått för fri passage. Läs mer under ”Framkomlighet”.

Schematiska illustrationer är baserade på illustrationer av Karolina Jönsson, Helsingborgs stad.

Checklista

- ☐ Läs igenom denna guide för uteserveringar i Strömstad.
- ☐ Kontrollera att ditt serveringstillstånd även gäller för uteservering.
- ☐ Kontrollera om du behöver bygglov för din uteservering.
- ☐ Sök tillstånd hos Polisen ifall du vill använda offentlig plats (gata, trottoar, torg, park) för din uteservering.
- ☐ Teckna markupplåtelseavtal med Tekniska nämnden ifall du vill använda kommunalt ägd mark.

Kontaktuppgifter

Kommuncenter
För kartunderlag, allmän information och vidarekoppling.
E-post: kommun@stromstad.se
Telefon: 0526-190 00

Tekniska förvaltningen
För frågor om utformning, tillgänglighet och markupplåtelse.
E-post: tn@stromstad.se

Miljö- och byggförvaltningen
För frågor om bygglov, livsmedel, alkohol och störningar.
E-post: mbn@stromstad.se

Polisen
För ansökan om tillstånd för uteservering på offentlig plats:
polisen.se/tjanster-tillstand/tillstand-ansok/offentlig-plats
E-post: tillstand.vast@polisen.se
Telefon: 114 14 (tillståndsenheten 9:30-11:30 mån-fre)

Foto: Katrin Sjögren